

Open Atelier Route: P'ariba di brùg

Garrick Marchena: 'More than meets the eye', muurschildering Scharloo.

De vierde Open Atelier Route wordt in de weekenden van 3 en 4 en 10 en 11 maart gehouden. Op 3 en 4 maart tonen 38 kunstenaars van het oostelijk gedeelte van Curaçao, vanaf de Julianabrug tot Santa Catharina, hun werk op 21 locaties. Er zijn meer deelnemers met een grotere verscheidenheid in kunstvormen, materiaalgebruik en techniek dan in 2006, 2011 en het succesrijke 2015. Op zes plaatsen zijn er twee of meer kunstenaars met hun werk aanwezig. Met behulp van het afgebeelde kaartje, waarvan de nummering in onderstaande toelichting gevolgd wordt, is de minst tijdrovende route uit te stippelen. Een paar boeiende dagen liggen in het verschiet.

DOOR JAN GULMANS

Schilderijen, beelden en mozaïek

Gwen Anderson mag gerust een globetrotter genoemd worden. Laatstelijk verbleef zij in Tokio, waar zij op meerdere plaatsen heeft geëxposeerd, zoals in het Tokyo International Art Center. Haar werk bestaat veelal uit 'grids in silverleaf', zo schreef zij mij. Afhankelijk van de lichtinval en de positie van de kijker is de grid onderhevig aan constante verandering. Als zij op Curaçao over een permanent atelier kan beschikken denkt zij haar internationale opgedane impressies op een treffende manier om te kunnen zetten in nieuw werk. Zeer vereerd was Hortence Brouwen toen zij de opdracht kreeg om een bronzen beeld bij de nieuwe gevangenis op Bonaire te maken. Sinds enige tijd hakt, slaapt en schuurt zij, zowel in de tuin van Bloemhof als in haar atelier aan huis, buitenlandse gekleurde stenen tot interessante vernieuwde vormen, waarvan de titels de vierde dimensie zijn. Lies Brienso doet jaarlijks nieuwe ideeën op bij haar bezoek aan de gro-

Carlos Better: 'Tijger', acryl op canvas 70 x 40 centimeter.

Omar Maduro: 'Levensverhaal', 24 x 30 centimeter, mixed media, 2015.

Avantia Damberg: 'Dreaming/ Soñando', collage op tegel, 20 x 30 centimeter.

Gwen Anderson: '3 Brains', Tokyo, acrylic and aluminum on canvas, 200 x 200 cm.

te beurs Art Bazel Miami. Ook het plein- en schilderen in groepverband inspireerde haar, maar hiermee is zij voorlopig gestopt. In 2017 heeft zij bij Gallery Alma Blou geëxposeerd met werk van en over Curaçao. Met portretten en lichamen, uitgevoerd in pastels, wil zij teruggaan tot de essentie. Dit werk is op 3 en 4 maart in haar atelier te zien. Marianne Cats laat in haar fraai gelegen atelier in de kunstschiedrijn collages zien. Bij de op de Koninkrijkslanden georiënteerde Nederlandse Rijdsjij Gallery hing in de Amsterdamse Jordaan in 2017 werk van haar.

Op een wrede manier is Annemieke Dicke, naar haar zeggen, haar atelier, porseleinfabriekje en leslokaal kwijt geraakt, waardoor zij een moeilijke tijd heeft gehad, maar zij kreeg een mentale opsteker toen zij werd uitgenodigd om te exposeren in Galerie Landhuis Bloemhof met '3 sterke vrouwen' in 2017. In Kurá di Arte kan zij haar kennis en ervaring op kinderen overdragen als keramiste, beeldhouwster en schilders. Over Jean Girigiro hoef ik weinig te vertellen. Haar keramische - en schilderwerken, zeker de oudere, zijn een lust voor het oog. Haar boek is een kleurrijke bijbel. Na zes jaar in Miami te hebben verbleven is Hilma Koelman teruggekeerd naar Curaçao. Zij is geobsedeerd door de hier staande oude woningen en hun muren en heeft er duizenden foto's van gemaakt, die zij gaat omzetten in schilderijen. Bij Gallery Alma Blou en pop-upgalerie Be-

nyl kon in het afgelopen jaar haar kunst bewonderd worden. In Landhuis Bloemhof tonen Herman van Bergen (de Kathedraal van Doornen), Suzan Rudolf (mozaïeken) en Michele Russel (collages en assemblages) wat zij vermogen. Rudolfs rechterarm viel in 2017 uit. Toch lukte het haar om na oefening en training met haar linkerhand dusdanig goed werk te maken dat zij werd uitgenodigd om in het Palazzo Medici Riccardi in Florence tijdens Musiva 2018 te exposeren. Russel is ten gevolge van drukke werkzaamheden niet in staat geweest om aan een nieuwe collectie te werken, maar zegt wel veel inspiratie te hebben opgedaan om met nieuwe materialen aan de gang te gaan. Zij ziet zich in 2018 grotere werken maken, al dan niet in serie en al dan niet in de vorm van 'community art' in en met groepen. Tijdens de Open Atelier Route kan aan een dergelijk project door bezoekers worden meegedaan.

Muurschilderingen, fotografie en mixed media

Vier kunstenaars vinden hun exposure in Landhuis Granbeew. Carlos Better is er een van. Hij is autodidact en, geïnspireerd door tattoos, maakt op canvas en papier hyperrealistisch werk. Hij is pas tevreden als de kijker geen verschil kan zien tussen foto en 'reproductie'. Hij zegt grote formaten met gemak aan te kunnen en voor muurschilderingen zijn hand niet om te draaien. De deelname aan de Open Atelier Route geeft hem de mogelijkheid om voor het

eerst te exposeren. Omar Maduro is een ander die in Granbeew een nieuwe stijl van werken laat zien. Hij schildert het levensverhaal van oude vervallen huizen, die hij weer een leven wil geven. Hij wil geen 'plaatjes' maken, maar juist iets oproepen bij de kunstbeschouwer, schrijft hij mij, daardoor uit zijn comfortzone komend. Marja Tukker met kleurrijke figuratieve en abstracte schilderijen en Patrick Bral, met schilderijen in een kosmisch, metafysische stijl, zijn de kunstenaars die het viertal completeren.

Garrick Marchena heeft zich ontpopt tot de Diego Rivera van Curaçao. Zijn muurschilderingen in de oude stad, waarmee hij de gemeenschap van Curaçao hoop wil geven, zijn van hoge kwaliteit. Hij vindt zijn 3D-schildering 'More than meets the eye' in Scharloo een voorbeeld van de ontwikkeling die hij doormaakt. In zijn atelier laat hij daar het een en ander van zijn alsmede een viertal grote doeken. In de boogjes op Plaza Pira, waar de eerste galerie: de Boog - van Curaçao startte, houden de veelzijdige Ashley Mauricia, bekend van de organisatie van het toenmalige langste schilderij ter wereld en de goed aan de weg trimmende Pito Polo, die van origine fotograaf is, ontvangst. Wie geïnteresseerd is in het bijwonen van een workshop schilderen kan terecht bij Morgaine Parris, die tevens haar recente werk toont. In de professioneel ingericht galerie 'Project 3' van Marc Vinck hebben 5 fotografen onderdak gevonden: Brett Russel, Aron Bak (Arnold Bakker), Randy

Hollander, Prince Victor en Don Marco (Marc Vinck) zelf. Curaçao heeft in middelen meer dan tien goede jonge fotografen voortgebracht. In het boek 'Curaçao Classics' van Jennifer Smit en Felix de Rooy (KIT Publishers, 2012), is het werk van de goede oude(re) fotografen te bewonderen zoals Soulette, Hugenholtz, Fischer, Wegman, Tramm en Bergsma.

Naaldkunst en keramiek, installaties en performances

In 2015 trok het atelier van Lucia Schnog, Nel-An van Eennaema en Elsbeth Kooyman veel bekijks. Hun textiel en naaldkunst heeft zich sindsdien verder ontwikkeld. Door een cursus van Evelien Sipkes geïnspireerd zijnde heeft Kooyman meer emotie in haar werk gelegd, minder traditionele onderwerpen gekozen met andere kleuren (zwart, wit en grijs) en relief in haar werk aangebracht. Schnog heeft werkstukken gemaakt, met een voor haar volkomen nieuw materiaal, namelijk de textielverharder Paverpol, die passen bij het thema 'Korsou i su beyesa' waarmee zij nog steeds bezig is. Marlies Schoenmakers, keramiste, en Marcel van Duijneveldt schilder en mixedmediakunstenaar, die zich afficheren als Studio M Kwadraat, hebben een galerie en atelier aan huis waar ook kunst van door hen gewaardeerde collega's te zien is. Hun werk is van museum statuut. Ellen Spijksstra vindt internationaal veel waardering. Zij is in 2017 uitgenodigd om lid te worden van de uit 680 leden bestaande Inter-

national Academy of Ceramics (IAC), die slechts vier leden uit de Caribische regio telt. In dat jaar stookte zij haar 1.000e oven, kocht zij een nieuwe camera en exposeerde zij in het Museum of Latin American Art in Long Beach tijdens de tentoonstelling 'Relational Undercurrents: Contemporary Art of the Caribbean Archipelago' (met David Bade en René Emil Bergsma). Spijksstra hoopt eind september met werk vertegenwoordigd te zijn in het Taipei City Yingge Ceramics Museum in Taiwan samen met andere IAC-leden. Merly Trappen houdt open huis, waarin mixed media, olieverf- en muurschilderingen getoond worden. Zij hanteert een nieuwe techniek die zij liet zien op de expositie 'Isla i Arte den nos Bida' in het Curaçaoosch Museum in 2017, waar ook meer van haar in dit artikel genoemde collega's aan deelnamen.

Beslist een bezoek waard is Casa Moderna in de Madurostraat, hartje Punda. Uniarte heet het hierin gevestigde kunstcentrum, waarvan Avantia Damberg een der trekkers is. Dans, toneel, film, mode, installaties, performances en beeldende kunst in engere zin worden op verschillende etages beoefend. Damberg zelf heeft zich in 2017 met collages op tegels over de vrouw en de natuur beziggehouden, maar laat ook tekeningen, schilderijen en video's zien. Belangrijk was voor haar de deelname aan de expositie 'Historia Kompart?' in het 'Tul' Museum met een in Barokstijl geschilderde slavin Diana. Zij wil in 2018 met andere

collega's muurschilderingen aanbrengen in Punda en zo een kunstdistrict van maken. Arnold Bakker (Aron Bak) is een multidisciplinair kunstenaar, creatief en geen stilzitter. Zijn installatie 'Diamond Insider of You' staat in Casa Moderna, waar San Ramon, Chris Peralta en Inonge performances en mode brengen. Carlo Wallé is een begenadigd fotograaf, die op @carlowallephotography een voorproefje laat zien van wat er bij hem thuis te verwachten is. (Chris)Tina de Windt is schilders, figuratief en abstract werkend en fotografie van contrastrijke sferbeelden in kleur en zwart/wit, waarin mens en dier een accent krijgen. Aangegaan voor het oog. Zij heeft het afgelopen jaar nagedacht op welke wijze zij haar kunst aan jongeren kon presenteren en voortvleed hieruit heeft zij besloten zich in 2018 fulltime op haar kunst te richten. Giovanni Zanolino biedt een selectie uit zijn vader Philippe te zijn zijder. Hij legt graag uit hoe hij zijn bijzondere werk is gekomen. Op www.artistintotheworld.com/html/artist_o8i.htm ligt hij in meditatie tussen zijn werk.

Informatie voor dit artikel is geput uit antwoorden op vragen, die door de auteur schriftelijk of mondeling zijn gesteld aan de deelnemende kunstenaars, uit hun websites of de website www.curaçao-art.com met dank aan het organiserend kunstenaars comité, bestaande uit: Ellen Spijksstra, Marcel van Duijneveldt en Avantia Damberg.

Kaart Open Atelier Route P'ariba di brùg, ofwel ten oosten van de Julianabrug.

Open Atelierdagen: P'abou di brùg

'Trump Wall, om te zetten in 'Trump Tower', bumpers en hout, 2017 van Yubi Kirindongo.

Op 10 en 11 maart worden de vierde 'Open Atelier Route'-dagen gehouden op het westelijk gedeelte van Curaçao ofwel p'abou di Brug, dat zich uitstrekt tussen de Caprileskliniek (Instituto Buena Bista, IBB) en Lagun. Met behulp van het afgebeelde kaartje waarvan ik de nummering in onderstaande toelichting volg, is een efficiënte rijrichting te bepalen. Op 18 locaties is werk te bewonderen van 29 kunstenaars. Op acht locaties is meer dan één kunstenaar aanwezig. Leerlingen en docenten van IBB verhogen nog het kunstenaarsaantal.

Door JAN GULMANS

Metaalplastiek van Giovanni Abath.

'Bar', kunststof en metaal van Carlos Blaaker.

Muurschildering in het Curaçaohuis, Den Haag, van Francis Sling.

Ijzer, hout, steen en flesjes

In landhuis Morgenster resideert Giovanni Abath, die met zijn ijzeren en roestvrijstalen sculpturen inmiddels een naam heeft opgebouwd. Tijdens de expositie Isla den nos Bida, 2016/2017, in het Nationaal Archeologisch en Antropologisch Museum (NAAM) was hij sterk vertegenwoordigd met acht interessante composities in de galerij plus de 'Ijzeren Man' op het middenterrein. Met de kerststal van de Isla en de installaties op twee rondtes is hij ook bekend geworden. Ailsa Anastatia voorziet voor 2018

een solo-expositie waarin digitaal materiaal wordt verwerkt. Voorheen bedacht zij concepten vanuit te gebruiken materialen, nu gaat zij uit van het omgekeerde. Haar concepten zijn spiritueel en maatschappelijk van aard. Vormen en texturen zijn andere elementen die belangrijk zijn voor haar. In concreto is in haar fraaie atelier de synthese hiervan te zien.

In de open lucht, pal aan zee, maakt Eddy Baetens zijn sculpturen van hout en steen. Deze materialen, die hij, tijdens zijn wekelijkse wandeling met de Archeologische

Werkgroep, in de mondi vindt, combineert hij sinds korte tijd tot een boeiende eenheid. Op dezelfde locatie exposeert Monique Harbers gedeeltelijk beschilderde foto's. Nieuw is het werk van een geschilderde nachtsceen op een overdag genomen foto van een landhuis. Haar buitengewoon creatieve kunstwerk van met portretten bedrukte parfumliesjes op de expositie Isla i Arte den nos Bida in het Curaçaoch Museum in februari 2017, heeft een vervolg gekregen in een serie lampen van dezelfde soort flesjes.

Kunststof, keramiek, potlood, penseel en mozaïek

Carlos Blaaker heeft in 2017 een excellente expositie bij Gallery Alma Blou gehad. Zijn beelden zijn sinds 2015 mystieker en contrastrijker geworden. Blaaker is een verhalen-der schilder en beeldhouwer en een vakman, die het gebruik van vele materiaalsoorten beheerst. In zijn boek, waarvan ik begrip dat er de laatste hand aan wordt gelegd, wordt zijn werk beschreven, genaam-lyerd en in zijn context geplaatst. Het bezoek aan zijn atelier is een omweg waard, temeer daar Diederik Radder, bekend van zijn expressieve kunst, bij hem exposeert.

Buigen, slijpen en lassen doet Linda van der Burg allemaal zelf. Zij doet bij het maken van haar 3D glas-in-lood- en mozaïekbeelden, geïnspireerd op mens en natuur, telkens weer een grensverleggende ervaring op. Hanneke Floor schildert, tekent en werkt met broos en keramiek. Het maken van portretten is een specialiteit van haar. Op internet is haar achtergrond en biografie gemakkelijk te vinden. Krista van der Meyden vindt ze vinden. Krista van der Meyden is bekendgemaakt dat de grote tentoonstelling 'Tirzo Martha-No excuses!' in Museum Beelden aan Zee, waarover ik eerder in deze krant geschreven heb, genomineerd is voor de Tentoonstelling van het jaar, een door Museumtijdschrift getroudeerde nieuwe verkiezing. Het publiek bepaalt wie van de tien door een vakjury genomineerde tentoonstellingen deze prijs in ontvangst mag nemen. Op museumtijdschrift.nl/verkiezingen kan gestemd worden. Het binnenhalen van deze prijs zou geweldig zijn voor Tirzo Martha, IBB en Museum Beelden aan Zee.

De zee dient als achtergrond voor de kleurrijke schilderijen en kera-

Tanya Haynes had voor de tentoonstelling Isla i Arte den nos Bida een opvallend langgerekt, multidimensionaal, muurwerk gemaakt, geheel anders dan haar onderwaterschilderijen, die zij in steeds grotere afmetingen wil gaan maken (al dukend onder water). Zij heeft aan Plein Eau Curaçao 2017 meegedaan. Tijdens de open atelierdagen laat zij een nieuw achtergrondmedium voor haar 3D objecten zien.

Installaties, tekeningen, aquarellen en schilderijen

Bij IBB zal veel spectaculair van leerlingen en docenten, onder wie David Bade, Tirzo Martha, Omar Kuwas en MJ Zapata, opgesteld staan of hangen. Het andere eveneens op het terrein van de Caprileskliniek gelegen paviljoen, Esmeralda geheten, bevat de collectie kunst van alumni van IBB en internationale kunstenaars die bij IBB les hebben gegeven. Zij hebben werk achtergelaten, dat ontstaan is tijdens hun verblijf als 'artist in residence', zoals een sculptuur van Maartje Korstanje en een foto van Elspeth Diederix. Op 22 februari is bekendgemaakt dat de grote tentoonstelling 'Tirzo Martha-No excuses!' in Museum Beelden aan Zee, waarover ik eerder in deze krant geschreven heb, genomineerd is voor de Tentoonstelling van het jaar, een door Museumtijdschrift getroudeerde nieuwe verkiezing. Het publiek bepaalt wie van de tien door een vakjury genomineerde tentoonstellingen deze prijs in ontvangst mag nemen. Op museumtijdschrift.nl/verkiezingen kan gestemd worden. Het binnenhalen van deze prijs zou geweldig zijn voor Tirzo Martha, IBB en Museum Beelden aan Zee.

De zee dient als achtergrond voor de kleurrijke schilderijen en kera-

miek van Lia Krom, die in 2015 een aparte uitstraling hadden. Jan Francke, bioloog, wetenschapper, kok en eigenaar van Landhuis Daniël, heeft zich de techniek van het aquarelleren snel en verbluffend goed eigen gemaakt. Het item kunst op de website van landhuis Daniël, waar hij permanent exposeert, is daar het bewijs van. Tegelijk met hem laten Sandra Hay en Herman van Bergen hier hun schilderijen zien.

Batik, miniatures, sieraden en sculpturen

In de intieme ruimte van Mon Art Experience van Daisy Casimiri in het Rif Fort krijgen Michele Mesker met batikwerk en Ans Mezas-Hummelink de gelegenheid om hun specialiteiten te laten zien. Mezas-Hummelink heeft zich in 2017 toegelegd op het maken van miniatuuretekeningen en meegedaan aan 'International d'Art Miniature' van Galerie Louise-Carrier, Vieux-Lévis, Canada in de zomer van dat jaar. In haar andere specialiteit, sieraden, gaat ze met nieuwe gereedschappen nieuwe technieken toepassen.

In 2015 was Museum en Beel-

dentuin Yubi Kirindongo verreweg de drukstbezochte atelierstop. Zijn 'Trump Wall' is een hoogtepunt, naar mijn mening, in zijn oeuvre, dat voor een groot gedeelte op deskundige manier beschreven en van foto's voorzien is door Thomas Meijer zu Schlochtem in 'Rebel in Art & Soul', LM Publishers, 2014. Overigens kan de Trump Wall verandert worden in een Trump Tower als Yubi de zeven panelen van zijn kunstwerk aan zijn watertoren bevestigt. Charlotte, Yubi's vrouw, 2017 ervoor dat de tuin en de meer dan honderd buitenwerken er immer goed bijstaan en het museum blinkt als een spiegel. Suzet Rosaria woont op de L-sectie van Blue Bay Resort waar zij haar kleurrijke schilderijen maakt waarop doorgaans vrouwen en symbolen als zon, visen en vogels prijken. Eenmaal binnen in Blue Bay Resort is het mogelijk om de beeldenroute af te rijden, die er sinds ultimo 2017 verze-zen is en begint bij de security post en eindigt in de vijver van landhuis Blauw. Een kaartje en een beschrijving van de zes monumentale sculpturen van Avantia Damberg, Ellen Spijksma, Rien te Hennepe, Brigitte Wawoe (2x) en Yubi Kirindongo worden bij registratie door

de security verstrekt. De grote sum-piña-sculptuur, 'Reddingsboei' van Herman van Bergen komt nog.

Wearable art, keramiek, film en het 'Geestrijke in de kunst'

Ellen Elings exposeert bij en samen met Evelien Sipkes keramiek. Evelien showt bovendien in haar atelier en huis draagbare kunst en mixed media werk. Veel kunstenaars hebben bij Evelien inspiratie opgedaan en menige bewoner van Curaçao heeft bij haar dimers aangege-zen. Duidelijk een plaats waar de bezoeker een positieve prikkeling krijgt.

De broers Omar en Francis Sling zijn zowel individueel georiënteerd als goed op elkaar ingespeeld. Zij hebben filmpjes gemaakt (op YouTube te zien) waarin zij muziek maken op zelfgemaakte instrumenten en met en op onderdelen van kunstwerken. Omar is meer de beeldhouwer en Francis de schilder. Met zijn iconische geelbakjes op het Plaza Jojo Correa heeft Omar zich internationaal in de kijker gespeeld en Francis heeft dat gedaan met zijn muurschilderingen in het Curaçaohuis in Den Haag, op een pand in Scharloo en 'Stun!' op de 'Keizershof' in Otranda. Zij zullen zeker verrassen in het open atelier in Seru Fortuna.

Philippe Zanolino's huis ademt spiritualiteit, maar ook zijn kunst op zich vertoeft tussen hemel en aarde. In 2017 heeft hij een ruim twee meter hoog houten beeld gemaakt 'Pregnancy of Mother Universe' getiteld. Op mijn vraag of hij nieuwe ideeën in kunst heeft omgezet, antwoordt Zanolino: „L'originalité fut terminée lorsque le premier germe fut né.“ Dezelfde slogan staat op een kunstwerk waarvan hij mij een foto stuurde. Voor 2018 is zijn devies: „Follow the

Master...Love Warriors.“ Dit zijn beelden van 10 cm hoogte, gevormd uit strandondsten en wecten, volgens Philippe, met en voor liefde, met wapens als commitment, geloof en vertrouwen om een bewustzijn op te roepen met de 'Glorious Spirit'. De Warriors vechten ook tegen jaloerie, angst, hebzucht en het ego (passage uit mijn kerstartikel in het Antiliaans Dagblad van 24 december 2015).

Informatie voor dit artikel is geput uit antwoorden op vragen, die door de auteur schriftelijk of mondeling zijn gesteld aan de deelnemende kunstenaars, uit hun websites of de website www.curaçao-art.com met dank aan het organiserend kunstenaarscomité, bestaande uit Ellen Spijksma, Marcel van Duijneveldt en Avantia Damberg.

'Marshes bieu, aquarel van Jan Francke.

Kaart Open Atelier Route P'abou di Brùg, ofwel ten westen van de Julianabrug, van Marcel van Duijneveldt.

'Love Warriors' van Philippe Zanolino.